

MODULIO APRAŠAS

Modulio pavadinimas	Kodas
Pagalbiniai istorijos mokslai (diplomatiška, istorinė onomastika, istorinė metrologija, istorinė chronologija, sfragistika, heraldika ir genealogija)	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Loreta Skurvydaitė Kitas (-i): doc. dr. Martynas Jakulis, asist. dr. Karolis Čižauskas	Istorijos fakultetas, Senovės ir vidurinių amžių istorijos katedra, Istorijos teorijos ir kultūros istorijos katedra, 2025

Studijų pakopa	Modulio paskirtis	Modulio tipas
I pakopa	Studijų krypties (SK1)	Pasirenkamas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	4 arba 6 semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Modulio apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
15	400 val.	160 val.	240 val.

Modulio tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Sudaryti sąlygas studentams įgyti pagalbinių istorijos mokslų (diplomatiška, istorinė onomastika, istorinė metrologija, istorinė chronologija, sfragistika, heraldika ir genealogija) žinių, pristatant jas istorinio tyrimo kontekste, ugdyti minėtų pagalbinių mokslų objekto, metodikos ir funkcijų išmanymo ir taikymo kompetencijas.		
Modulio studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Žinos pagrindinius aptariamų pagalbinių mokslų tyrimo objektus, sąvokas ir gebės jas apibrėžti, žinos pagrindinę teorinę literatūrą.	Paskaitų lankymas, kurių metu studentams yra pristatomi aptariamų pagalbinių istorijos mokslų tyrimo objektai, taikomi tyrimų metodai bei probleminiai klausimai, aptariamas pagalbinių istorijos mokslų santykis su istorijos tyrimais Lietuvos kontekste.	Vertinamas koliokviumas
Žinos heraldikos raidą ir esmines heraldikos mokslo taisykles; pagrindinius antspaudų tipus bei išmanys LDK heraldikos ir valstybinės sfragistikos raidą.	Pasiruošimas ir dalyvavimas seminaruose, savarankiškas nurodytos literatūros ir šaltinių nagrinėjimas	Koliokviumas, pratybos, pasisakymai seminaruose
Gebės apibūdinti ir atpažinti atskirame istoriniame laikotarpyje funkcionavusius pagrindinius LDK matus, „skaityti“ ir sudaryti herbus.	Darbas pratybų metu (šaltinių analizė, herbo skaitymas ir sudarymas), pasiruošimas seminarams, savarankiškas nurodytos literatūros ir šaltinių nagrinėjimas	Vertinamos pratybų užduotys, herbų aprašymas.
Suvoks ir gebės identifikuoti LDK aktų klauzules, vardų ir pavardžių formavimosi LDK tradicijas bei suvoks jų funkcionavimą istoriniuose šaltiniuose, gebės apibūdinti ir atpažinti LDK funkcionavusius matus ir chronologine sistemas.	Pasiruošimas ir dalyvavimas seminaruose, praktinės užduotys. Praktinių užduočių ir seminarų metu studentai savarankiškai	Tarpiniai atsiskaitymai (koliokviumai), pasisakymai seminaruose, rašto darbas

	nagrinėja pasirinktą problemą ir ją pristato bei dalyvauja diskusijoje, tuo būdų ugdydami ne tik informacijos paieškos, bet taip pat komunikacinius gebėjimus. Savarankiškas nurodytos literatūros ir šaltinių nagrinėjimas	
Žinos apie genealoginio mąstymo ir savimonės Viduramžiais ir Ankstyvaisiais Naujaisiais prielaidas, užuomazgas ir istoriją Europoje ir LDK. Gebės atpažinti ir suprasti genealogiją, kaip metodą, sužinos apie jo istoriją, taikymą.	Dalyvavimas seminaruose, darbas praktinių užsiėmimų metu (sutartų užduočių atlikimas ir pristatymas, dalyvavimas diskusijoje), paskaitų apie genealogiją, kaip fenomeną, ir genealogiją, kaip pagalbinę istorijos mokslą, Europoje ir LDK, lankymas, darbas su nurodyta literatūra ir šaltiniais.	Praktinės užduoties atlikimas ir reikšmingas dalyvavimas seminaruose.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Atsiskaitymas	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Diplomatinės, istorinės onomastikos, istorinės metrologijos ir istorinės chronologijos pagrindai. (dr. Martynas Jakulis) 5 kred.	42		6	10	6		64	69	Koliokviumas, pasiruošimas ir pasisakymai seminaruose, darbas pratybose, savarankiškas literatūros ir šaltinių nagrinėjimas, rašto darbas
2. Europos ir LDK heraldikos ir sfragistikos įvadas. (dr. Loreta Skurvydaitė) 5 kred.	24	2	14	8			48	86	Pasiruošimas ir pasisakymai seminaruose, herbų aprašymas papildomos praktinės užduotys, savarankiškas literatūros ir šaltinių nagrinėjimas
3. Kilmingųjų genealogijos Europoje ir LDK įvadas. (asist. dr. Karolis Čižauskas) 5 kred.	24	2	14	8			48	85	Pasiruošimas ir pasisakymai seminaruose, praktinių užduočių atlikimas, savarankiškas literatūros ir šaltinių nagrinėjimas
Iš viso	90	4	34	26	6		160	240	

Vertinimo strategija	Svori s proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Modulyje taikomas kaupiamasis vertinimas			Tarpiniuose atsiskaitymuose (koliokviumuose), kurių rezultatai sumuojami modulio pabaigoje nuosekliai tikrinamos studento žinios, supratimas bei gebėjimas turimas žinias taikyti atliekant praktines užduotis.
Atsiskaitymai pirmai temai (koliokviumas, praktinės užduotys, pasisakymai seminaruose)	33	Pirmos temos eigoje ir pabaigoje	Atsiskaitant už kiekvieną temą atsižvelgiama į studento savarankiško darbo rezultatą – aktyvų ir prasmingą dalyvavimą, seminarų, pratybų metu (galimas papildomas 1 balas).
Tarpiniai atsiskaitymai už antrą temą (herbų aprašymas, pasisakymai seminaruose, galimas papildomas balas už praktinių užduočių atlikimą)	33	Antros temos eigoje ir pabaigoje	Praktinės užduotys – tai teorinių žinių, įgytų paskaitose ir savarankiškų studijų metu pritaikymo praktikoje tikrinimas. Koliokviumas – konkrečių (faktinių) žinių apie atskirų epochų įvykius ir procesus, taip pat sąvokų ir terminų žinojimo patikrinimas. Rašto darbas – gilesnis susipažinimas su viena konkrečia pagalbine istorijos disciplina, taip pat studento gebėjimų raštu analizuoti literatūrą bei rašyti specialybės tekstą demonstravimas, mokėjimas naudotis informacijos paieškos įrankiais. Referatai turi atitikti rašto darbų turinio ir formos reikalavimus.
Tarpiniai atsiskaitymai už trečią temą (pasisakymai ir darbas seminaruose/pratybose, koliokviumas)	33	Trečios temos eigoje ir pabaigoje	1-4 balai – studentas nesupranta medžiagos, pateikia neesminę informaciją ir nepateikia prasmingo atsakymo. 5-6 balai – studento atsakymas sutelktas į vieną iš modulyje aptartų pagalbinių disciplinų, faktografinės žinios paviršutiniškos, rašto darbas kompiliacinio pobūdžio, studentas nesugeba savarankiškai surasti tinkamų informacijos šaltinių. 7-8 balai – studentas susitelkia į keletą svarbių aspektų, tačiau jų tarpusavio sąsajų nesugeba pateikti, pasitaiko faktinių klaidų; rašto darbas turi analitinių bruožų, tačiau istoriografijos atrankos principai ne iki galo suvokti. 9-10 balų – studento rašto darbo esminės dalys susiejamos į integruotą visumą, pateikiamos aiškos ir motyvuotos išvados, nėra faktinių klaidų, studentas suvokia ir pristato pagalbinis istorijos mokslus istorijos tyrimo kontekste; rašto darbe atlikta istoriografinė analizė, panaudota ir savarankiškai surasta visa būtina literatūra.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
K. Jablonskis	1979	Istorija ir jos šaltiniai		Vilnius
V. Maciejauskienė	1991	Lietuviškų pavardžių susidarymas		Vilnius
V. Cybulskis	1988	Pasaulio šalių kalendoriai ir chronologija		Vilnius
M. Klovas	2021	Ad perpetuam rei memoriam. Privatūs dokumentai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XIV a. pabaigoje – XVI a. pradžioje		Vilnius
E. Rimša	2004	Heraldika. Iš praeities į dabartį		Vilnius
E. Rimša	1999	Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės miestų antspaudai		Vilnius

E. Rimša	2016	Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto antspaudai ir žemių heraldika		Vilnius
Albertas Kojalavičius-Vijūkas	2015	Šventasis LDK bei jam priklausančių provincijų giminių ir herbų vardynas		Vilnius
D. Crouch	2005	The Birth of Nobility. Constructing Aristocracy in England and France: 900-1300.		Harlow
R. Petrauskas	2017	Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė: politika ir visuomenė vėlyvaisiais Viduramžiais		Lietuvių katalikų mokslo akademija, Naujasis Židinys-Aidai
Michel Pastoureau	2018 2018, 2022, 2014	Spalvos istorija. Raudona. Blue. White. Green. black		Artseria Princeton University Press
Geoffroi de Charny	2005	A Knight's Own Book of Chivalry.		University of Pennsylvania Press
W. Kula	1986	Measures and men		Princeton
Papildoma literatūra				
A. v Brandt	1996; 1998; 2007	Werkzeug des Historikers. 14, 15, 17 Auflage		Stuttgart-Berlin-Köln
V. Martinkėnas	1966	Matai senovės Lietuvoje	Kraštotyra	Vilnius
C. Philipp E. Nothaft	2012	Dating the Passion: The Life of Jesus and the Emergence of Scientific Chronology (200-1600)		Leiden–Boston
W. W. Kojalovich	2002 (1897)	Herbarz rycerstwa W.X.Litewskiego tak zwany compendium czyli o klejnotach albo herbach		Poznan (Kraków) http://polona.pl/item/49328/3/ http://mbc.cyfrowemazowsz.e.pl/dlibra/doccontent?id=7928&from=FBC
H. Polackówna	1929	Stemata Polonica: Rękopis Nr. 1114 klejnotów Długosza w bibliotece Arsenau w Paryżu	Prace sekcji historii sztuki i kultury Towarzystwa 10.naukowego we Lwowie. T. 1. – P. 161-250.	Lwów
A. Railaitė – Bardė	2020	Origo et arma: kilmė ir herbas Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XVI-XVIII amžiuje		Lietuvos istorijos institutas, Vilnius
S. Risinskis	2000	Trumpas pasakojimas apie garsiuosius šviesiausiojo didiko, Biržų ir Dubingių kunigaikščių Kristupo Radvilos žygius (parengė Sigitas Narbutas)		Vilnius
R. Čapaitė (sud)	2022	Surasti tiesą. Pagalbiniai istorijos mokslai falsifikatų tyrimė		Vilnius